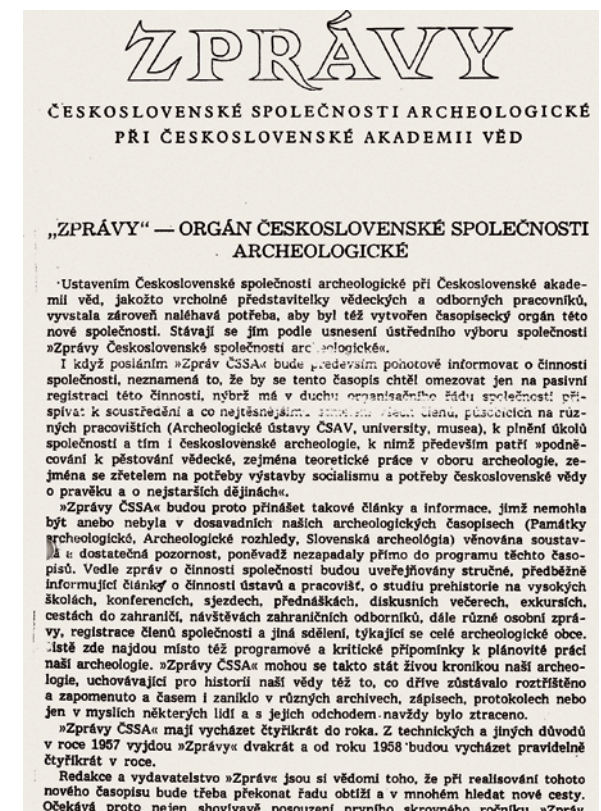

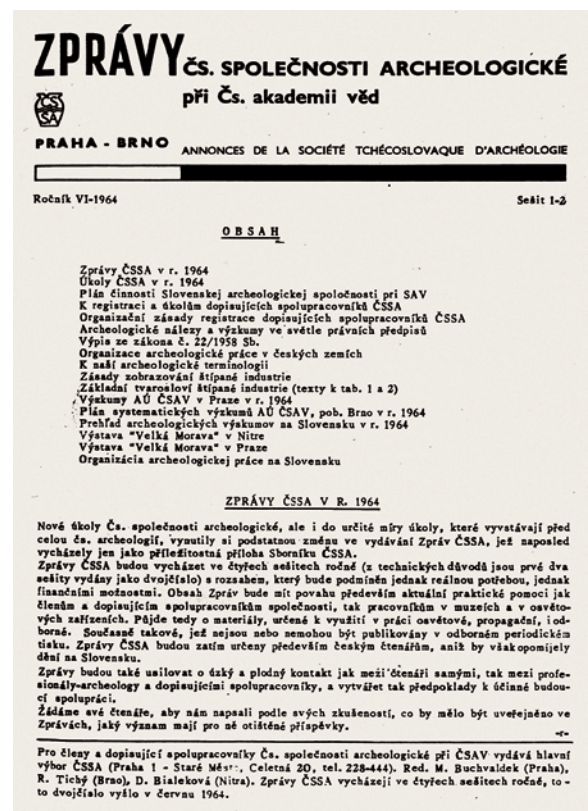
Československá společnost archeologická při Čs. akademii věd (1956–1991)

Československá společnost archeologická (ČSSA) vznikla nucenou transformací Společnosti československých prehistoriků (1919-1956), první celostátní organizace našich archeologů, která se tehdy musela změnit na společnost sdružující pouze profesionální archeology. Ale již v roce 1964 využila ČSSA určitého uvolnění a zřídila kategorii „dopisujících spolupracovníků“, kteří nebyli řádnými členy, ale v praxi se mohli podílet na její činnosti. Pro ně začala ČSSA pořádat regionální setkání s přednáškovou náplní a pozměnila i charakter *Zpráv ČSSA*.

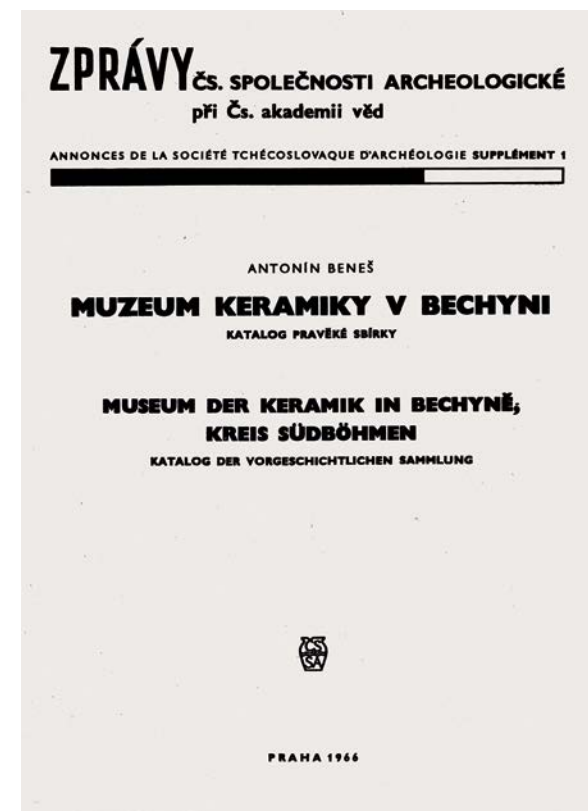
Ty vycházely od roku 1957 v nevelkém rozsahu jako zpravodaj o činnosti ČSSA, od ročníku 1964 však získaly dnešní podobu. Obsah byl pak tvořen články o metodice a terminologii oboru, informativními přehledy o jednotlivých dobách či kulturách pravěku a raného středověku, přehledy nálezů v regionech, soupisy archeologických sbírek či archeologických článků v časopisech, bibliografie regionů atd. Pro obsažnější monografické práce těchto druhů byla zřízena doplňková řada *Supplément* vycházející v letech 1966–73.

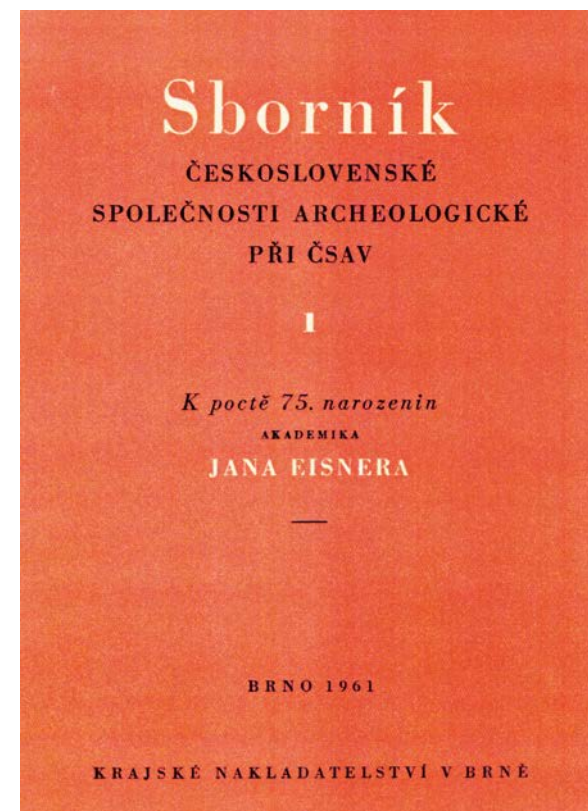
Zprávy Československé společnosti archeologické při ČSAV (I–XX, 21–38) vycházely v letech 1957–1990.

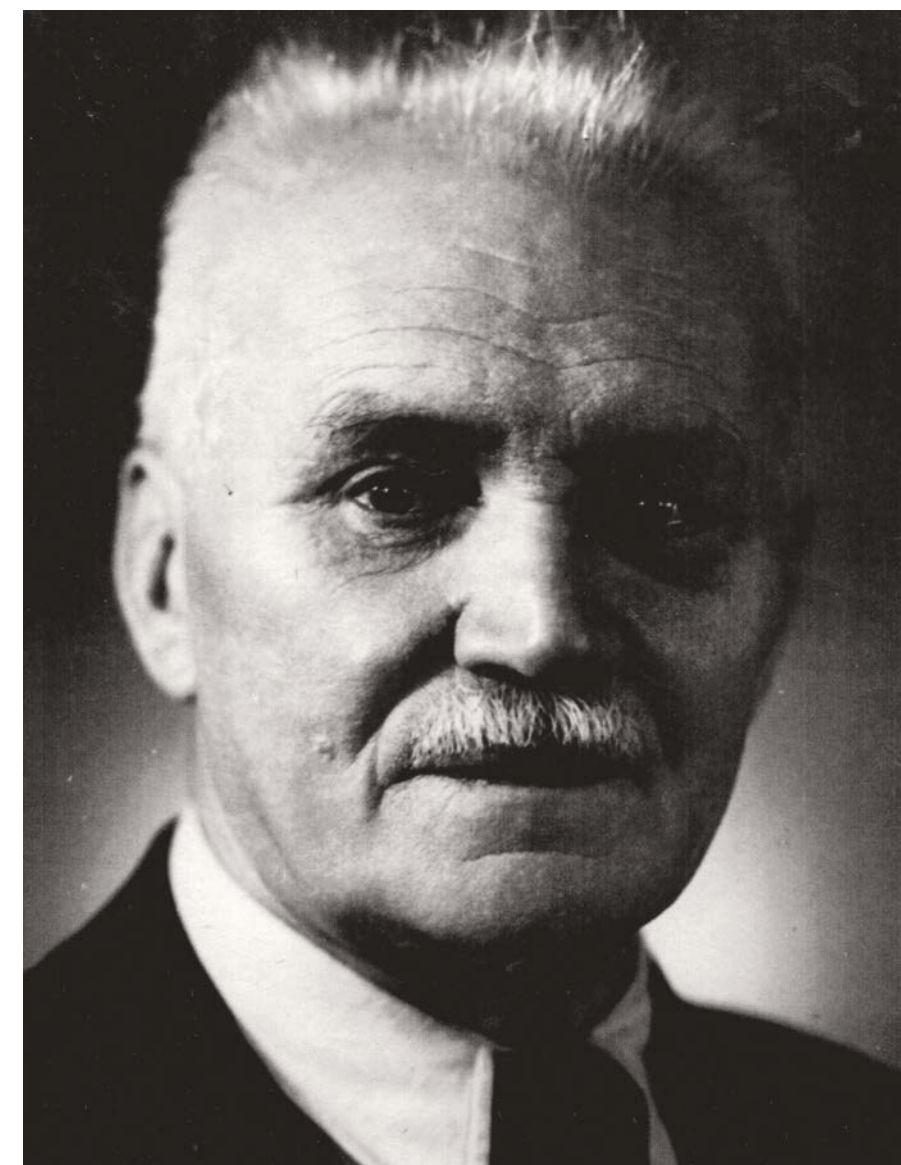
Zprávy Československé společnosti archeologické při ČSAV VI. z roku 1964 obsahují „Organizační zásady registrace dobrovolných spolupracovníků“.

Doplňková řada Supplément (1–11) vycházely v rozmezí let 1966–1973, 1990.

Sborníky ČSSA při ČSAV (I–IV) vycházely v Brně v rozmezí let 1961–1971.

Akademik Jan Eisner, první předseda ČSSA (1956–1967).

PhDr. Ivan Borkovský, DrSc., druhý předseda ČSSA (1968–1975).

ČSSA byla členěna dvojím způsobem: jednak zřizovala regionální pobočky, jednak tématické odborné pracovní skupiny. Hned v roce 1956 byla založena pobočka v Brně, která ale už v roce 1975 pro nezáměr zanikla. Neaktivnější se naopak stala značně samostatně pracující pobočka pro severní Moravu a Slezsko v Opavě (1981) vydávající svůj *Informační zpravodaj*. V Plzni vznikla pobočka pro západní a jižní Čechy (1977).

Krátce po listopadu 1989 staré vedení ČSSA odstoupilo a nové se snažilo udržet jednotu společnosti, ale marně. Osamostatnění SAS proběhlo už před rozdělením společného státu (1991) a tehdy se ČSSA změnila na Českou archeologickou společnost (ČAS).

Česká archeologická společnost

Česká archeologická společnost (ČAS, do r. 1993 „při ČSAV“) je přímým nástupcem ČSSA a její kontinuita jako celostátního sdružení archeologů trvá tedy nepřetržitě od roku 1919. Omezila se ovšem na Čechy, Moravu a Slezsko.

Její nové stanovy, schválené na valném shromáždění v Praze 1991, znamenaly demokratizaci ČAS jako samostatného občanského sdružení, osvobozeného od direktivního politického řízení prostřednictvím ČSAV. Zásadní změnou bylo zrušení kategorie dopisujících spolupracovníků a opětovné zrovnoprávnění všech členů. Demokratické vymoženosti zachovaly i nové stanovy z roku 2016, kdy se ČAS změnila z občanského sdružení na zapsaný spolek.

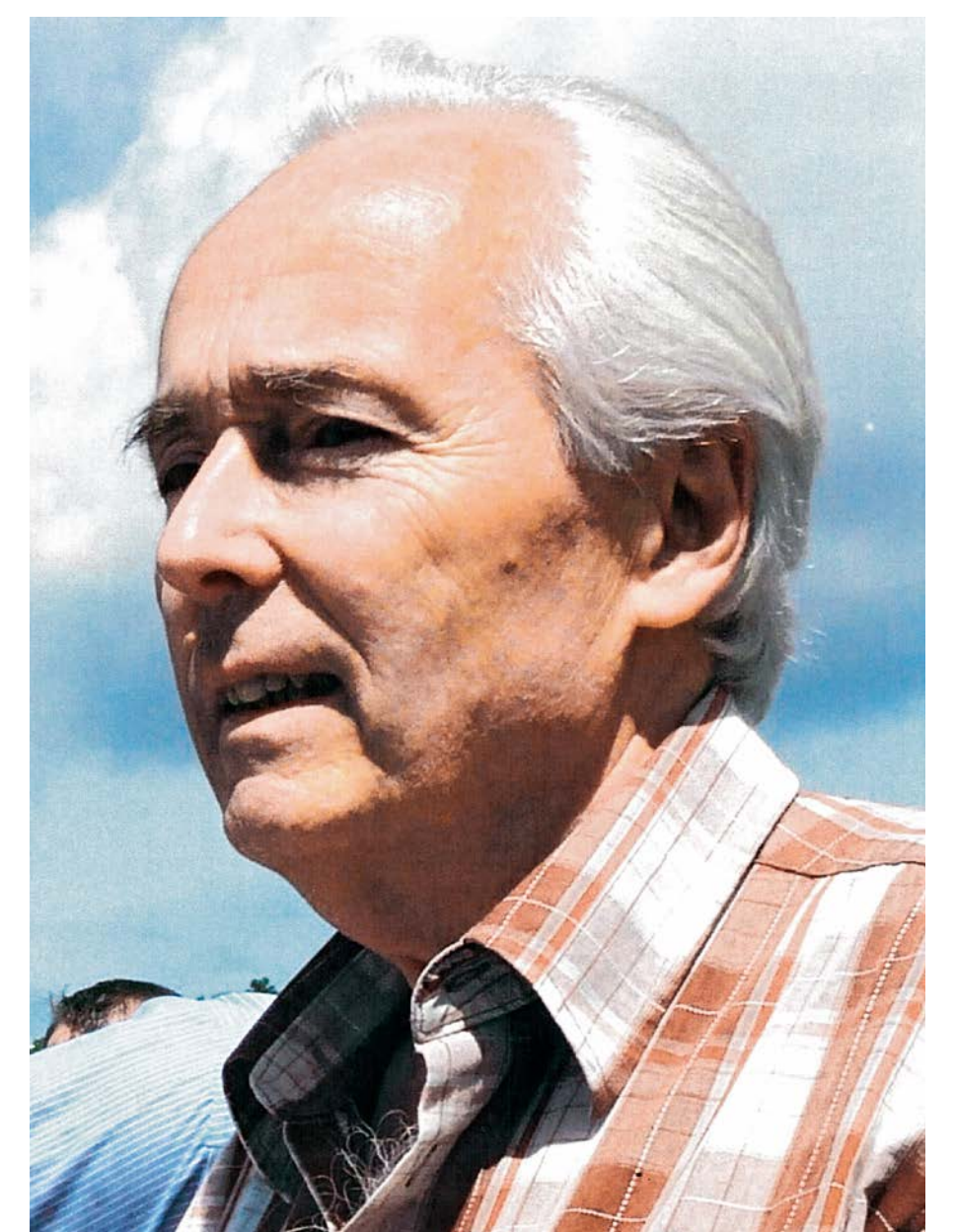
ČAS už není přidružená k Akademii věd ČR, je ale členkou volného svazku Rady vědeckých společností ČR, jež úzce spolupracuje s akademií a získává od ní určité finanční prostředky na základě předložených projektů; jinak je odkázána (kromě případných sponzorských darů či dotací) pouze na členské příspěvky. Se svými zhruba 550 členy (jednotlivými i kolektivními) patří ale k největším z téměř 80 společností sdružených v Radě.

Dvoukolejná činnost ČAS zůstala zachována. Regionální pobočky jsou dnes ustaveny téměř ve všech regionech – ovšem v různém stupni aktivity, která závisí na iniciativě členů. K aktivním patří především pobočka původně severomoravská, přejmenovaná po r. 1991 na pobočku pro severní Moravu a Slezsko a v roce 2011 na pobočku pro Moravu a Slezsko (v jižní polovině Moravy se jako v jediném regionu ČR pobočka nevytvořila vůbec). Podobně živá je pobočka západočeská, jihočeská a činná je i východočeská.

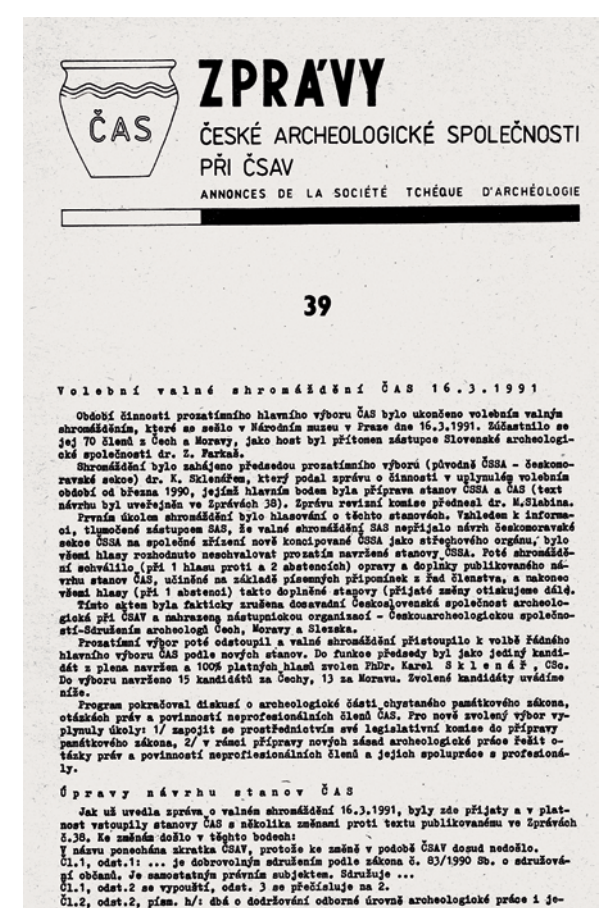
Druhou linii představují odborné skupiny ČAS, některé s tradicí ČSSA (OS pro dějiny skla), jiné vzniklé až v rámci ČAS (OS pro klasicistickou a římskoprovinciální archeologii, pro experimentální archeologii, pro dobu římskou a dobu stěhování národů) či docela nově (OS Archeologie pro společnost, OS pro karpatsko-beskydskou oblast).

Publikační činnost pokračuje vydáváním *Zpráv ČAS* (včetně řady *Supplément*) a podílem na vydávání jiných odborných periodik (*Historické sklo*, dříve i *Studia Hercynia* aj.); moravskoslezská pobočka změnila od roku 2001 svůj *Informační zpravodaj* na hodnotnější sborník (ročenku) *Archeologie Moravy a Slezska*. V Čechách převzala ČAS už v roce 1993 od Archeologického ústavu AV ČR pořádání výročních informačních kolokvií *Archeologické výzkumy v Čechách* s referáty o výzkumných akcích minulého roku, rovněž regionální pobočky pořádají (obvykle při svých výročních shromážděních) cykly přednášek a informací o významnějších akcích ve své oblasti. V roce 2013 zřídila ČAS *Cenu Eduarda Štorcha* za mimořádné zásluhy o popularizaci oboru a šíření povědomí o významu památek, a to ve dvou kategoriích udílených každoročně – za konkrétní činnost v daném roce a za celoživotní dílo.

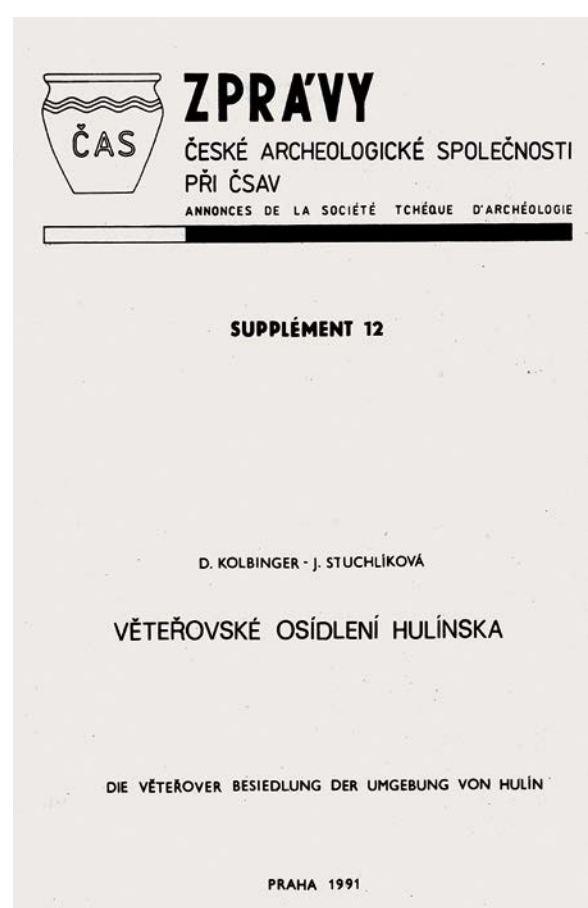
O povaze, složení a činnosti ČAS získají zájemci informace na jejich internetových stránkách (www.archeologickaspolecnost.cz) a na síti Facebook zřídila svou stránku nejprve západočeská pobočka a nedávno i ČAS jako celek.

Předseda České archeologické společnosti PhDr. Karel Sklenář, DrSc. (1991–dosud).

Zprávy České archeologické společnosti (č. 39–96) vycházely od roku 1991–dosud.

Od roku 1991 pokračuje řada Supplément České archeologické společnosti čísla 12–113.

Plenární zasedání ČAS v Národním muzeu v Praze 2016 – udílení ceny Eduarda Štorcha Jiřímu Karlovi z Rýmařova.

Cena Eduarda Štorcha byla udělena našemu členovi Mgr. Jiřímu Karlovi z Rýmařova za celoživotní dílo.

Z činnosti ČAS – výroční zasedání jihočeské pobočky v Jindřichově Hradci 2019.

